

Mgr. Zuzana Křenková

Variace pomocných sloves "be/have" v perfektivní konstrukci netranzitivních sloves: vývoj v současné angličtině/ The "be/have" variation with Intransitive (mutative) verbs: the development of the construction in PDE

Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Ústav anglického jazyka a didaktiky, bakalářská práce, červen 2014, 60 stran

Posudek vedoucí práce

Mgr. Zuzana Křenkové si ve své bakalářské práci klade za cíl zmapovat výskyt operátoru *be* ve funkci pomocného slovesa v perfektivních tvarech v současné angličtině ve velkých korpusech, včetně internetových, vzhledem k faktu, že současná situace není dostatečně uspokojivě kvantitativně a distribučně popsána.

Teoretická část podává na základě rozsáhlé sekundární literatury přehled vývoje užití a variace pomocného *be* a *have* coby operátorů perfekta s tím, že situace ve 20. století není uspokojivě popsána, a faktory distribuce obou operátorů nebyly rovněž dostatečně zdůvodněny. Představené popisy mají za cíl vymezit slovesa, kterých se daná variace týká (intransitivní *mutative verbs*, jakkoliv na ně není omezena), a současně faktory, které volbu pomocného slovesa mohly ovlivnit či doprovázet (kromě lexikální charakteristiky i syntaktické okolí, faktivnost predikace, původ slova či funkční styl). Důležitou otázkou je samozřejmě rozlišení homonymních kombinací *be* + *-ed*. Vzhledem k cíli práce také uvádí dostupné kvantitativní údaje poměru zastoupení obou operátorů v čase, a potažmo i rozdíly mezi dialekty (např. vyšší zastoupení v irské angličtině). Pro standardní varietu dostupná literatura uvádí zkoumanou kombinaci pouze u některých (primárně telických) sloves.

Vlastní empirická část se zaměřuje na vybraných sedm frekventovaných sloves (*appear, arise, arrive, become, come, happen* a *remain*), u kterých předpokládá výskyt s *be*. K nim ještě přiřazuje *increase* (labile verb), pro které volí i jinou metodu excerptce (250 příkladů pouze z BNC) Tyto konstrukce jsou následně vyhledávány v korpusech BNC, COCA a webový korpus britské angličtiny *UkWaC*. V takto rozsáhlém korpusovém hledání se musela autorka vyrovnat s množstvím překážek, zejména ve webovém korpusu (nesnadná datace textů, opakující se příklady, množství citátů ze starších období, etc.). Autorka si rovněž náležitě všimá i zastoupení získaných příkladů v jednotlivých textech.

Výsledky hledání představuje kapitola 4. Sedm zkoumaných intransitivních sloves se výrazně liší četností výskytu s perfektivním operátorem *be* (*appear, arise* a *remain* s méně než 10 výskyty, *arrive* a *happen* s méně než 100 výskyty a *become* a *come* s více než 100 výskyty). V tabulce i v příloze chybí údaje o celkovém počtu nalezených příkladů (404?). Přes minimální zastoupení sloves v první skupině se vyskytla kombinace *be appeared* v kontextu veřejného vystoupení, která na rozdíl od ostatních výskytů v této skupině se zdá být produktivní. Ve druhé, početnější, skupině autorka správně řeší platnost *-ed* formy coby participia pomocí hledání alternativních konstrukcí (*are newly arrived* x *have newly arrived*). Jiný problém patrně představují výskyty s *happen* – často z mluveného jazyka, kde se zřejmě jedná o změny v průběhu produkce (např. str. 42, 28).

U čteněji zastoupených sloves se autorka ještě věnuje zastoupení v mluveném jazyce, beletrii a ostatních psaných registrech, aby vyloučila hypotézu, že perfektnum s *be* se vyskytuje pouze ve specifických kontextech. Všímá si rovněž kolokací s příslovci a u *come* i faktu, že čtvrtina jeho podmětů je temporálních. Dalším krokem je snaha rozlišit mezi britskou a americkou varietou, kde ovšem z mého pohledu postup a výsledky nejsou dostatečně popsány. K sedmi zkoumaným slovesům bylo přidáno *increase*, u nichž se autorka snaží popsat možnosti perfektivní interpretace ve srovnání s interpretací pasivní.

Jak je zřejmé z výše uvedeného, studie Mgr. Křenkové se zabývá zajímavým tématem a obsahuje řadu původních výsledků, které autorka dokáže interpretovat. Méně zdařilá je ovšem jejich prezentace. Obecně jsou jak teoretická, tak zejména praktická část málo exemplifikovány: příklady by bylo vhodné uvést např. na str. 16 pod tabulkou, či předložit příklady s perfektivní interpretací (str. 48-49), aj. Ne zcela standardní je uspořádání přílohy, kde chybí identifikace jednotlivých příkladů tak, aby na ně mohlo být odkazováno z textu, jakožto i celkový počet příkladů. Jak autorka postupuje, je ve svých komentářích stručnější, což místy ztěžuje porozumění textu, zejména pro chybějící provázanost popisu jednotlivých kroků. Na titulní stránce chybí název v češtině, metaslova jsou vyznačována nedůsledně, stejně jako nedůsledné je i formátování bibliografie.

Závěr:

Jak vyplývá z výše uvedeného, předložená studie Mgr. Zuzany Křenkové kritéria kladená na bakalářské práce splňuje. K obhajobě ji proto doporučuji a předběžně hodnotím známkou *velmi dobře*.

PhDr. Pavlína Šaldová, Ph.D.

V Praze, 16. června 2014